

Federaal Agentschap
voor de Veiligheid
van de Voedselketen

federale overheidsdienst
**VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
EN LEEFMILIEU**

Het nieuwe bestrijdingsprogramma rondertuberculose

Dr. Daphné Tamigniaux
Attaché dierenarts
FOD Volksgezondheid DGAPF
03-12-2020

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Definities:**

- rundertuberculose agens
- bacteriologisch onderzoek (PCR /kweek) >< niet bacteriologisch onderzoek (IFNg/ELISA/Enferplex)
- rund verdacht van door tuberculose aangetast
- bedrijf onder verdenking
- haard
- contactbedrijf
- bevestigingsprocedure (zie presentatie Sciensano)

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Gezondheidsstatuut van de beslagen**
  - Elke verantwoordelijke is verplicht om het statuut ‘officieel tuberculosevrij beslag’ te hebben voor elk beslag dat hij houdt.
  - Indien op een bedrijf met meerdere beslagen rundvee, het tuberculosestatuut voor één beslag wijzigt, wordt deze wijziging toegepast op alle rundveebeslagen van dit bedrijf.

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Diagnostiek**

- de analyses moeten uitgevoerd worden in een voor niet bacteriologische onderzoeken (IFN_g / ELISA /Enferplex) erkend laboratorium of het N.R.L. , zowel
  - voor het behoud van de officieel tuberculosevrije status
  - voor het uitvoeren van het bewakingsprogramma
  - voor de diagnose van tuberculose

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Bevestigingsprocedure** (zie presentatie van Sciensano)
  - Elk niet-bacteriologisch (IFN_g/ELISA) onderzoek dat in eerste instantie een niet-negatief resultaat oplevert, wordt onderworpen aan een bevestigingsprocedure alvorens het Agentschap het betrokken rund tot ‘rund verdacht van door tuberculose aangetast’ verklaart.
  - 2 uitzonderingen*
  - In afwachting van de resultaten van de bevestigingsprocedure,
    - 1° mag het betrokken rund het bedrijf niet verlaten;
    - 2° wordt geen enkele maatregel in het beslag waartoe dit rund behoort, genomen.

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Rund verdacht van door tuberculose aangetast en maatregelen in geval van een rund verdacht van door tuberculose aangetast**
  - resultaat van het niet- bacteriologisch onderzoek ongunstig (desgevallend van de bevestigingsprocedure);
  - een niet negatief resultaat wordt bekomen bij twee gelijktijdig uitgevoerde niet-bacteriologische onderzoeken bij hetzelfde rund ;
  - het rund heeft verbleef in een haard;
  - in het slachthuis worden letsels vastgesteld waarvan rundertuberculose kan worden vermoed.
- Het Agentschap geeft een 'afslachting op bevel' uit voor elk rund verdacht van door tuberculose aangetast met het oog op een bacteriologisch onderzoek.

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Door tuberculose aangetast rund en maatregelen in geval van detectie van een door tuberculose aangetast rund**
  - Elk rund dat positief test op een bacteriologisch onderzoek (PCR /Kweek) wordt verklaard tot ‘door tuberculose aangetast rund’;
  - Elk bedrijf van herkomst waar een ‘door tuberculose aangetast ‘rund aanwezig was, wordt verklaard tot haard. Officieel vrije status wordt ingetrokken;
  - Afwijking indien het ‘door tuberculose aangetaste rund’ niet meer dan dertig dagen heeft verbleven in het bedrijf van herkomst (→ bedrijf onder verdenking).

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Aangifteplicht**
- **Verdenking in een slachthuis en de maatregelen bij verdenking in een slachthuis**
  - De dierenarts keurder stuurt de in het slachthuis vastgestelde letsels die kunnen wijzen op een besmetting met tuberculose naar het N.R.L.;
  - In afwachting van het resultaat van het bacteriologisch onderzoek wordt er op het bedrijf geen enkele maatregel genomen.

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Verdenking in een beslag en de maatregelen bij verdenking in een beslag**
  - schorsing van het statuut “officieel tuberculosevrij beslag ”;
  - de ‘runderen verdacht van door tuberculose aangetast’ worden binnen de gebouwen van het bedrijf afgezonderd van alle andere dieren;
  - 2 verschillende niet-bacteriologische onderzoeken uitgevoerd bij alle runderen > 6 maanden oud;
  - elk transport van runderen naar het slachthuis dient aangevraagd te worden bij de LCE

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- Maatregelen met betrekking tot melk en zuivelproducten :
  - De verkoop, levering of gebruik van melk afkomstig van ‘runderen verdacht van door tuberculose aangetast’ en van runderen waarvoor een ‘afslachting op bevel’ is uitgevaardigd, is verboden;
  - De verkoop of levering van melk is enkel toegelaten aan een melkerij;
  - Het Agentschap kan op basis van een risicoanalyse elke verkoop van de aanwezige zuivelproducten verbieden.
- Handel
  - Elke handel in runderen naar of van een ‘bedrijf onder verdenking’ is verboden
  - Nog wel toegelaten
    - De afvoer van runderen naar een nationaal slachthuis;
    - De afvoer van kalveren van minder dan zes weken naar een vleeskalverhouderij .

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Haard en maatregelen in een haard**
  - het Agentschap trekt het statuut ‘officieel tuberculosevrij beslag’ in en verklaart het bedrijf tot haard;
  - de runderen (> 6 maanden) worden onderworpen aan twee verschillende niet-bacteriologische tests;
  - de mest, de drijfmest en de gier worden op een plaats buiten het bereik van dieren opgeslagen;
  - Het is verboden om melk van runderen **met een afslachting op bevel** te verkopen, te laten ophalen of te gebruiken. De bestaande stock moet worden opgehaald voor destructie door een erkend verwerker;

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- Elke handel in runderen naar of vanaf een haard is verboden;
- De rechtstreekse afvoer van andere dan van op bevel te slachten runderen, vanuit een haard naar een aangeduid slachthuis is toegelaten onder voorbehoud van een door het FAVV aanvaard verzoek;
- Het Agentschap kan toelaten dat jonge kalveren naar een vleeskalverhouderij worden afgevoerd;
- Het Agentschap kan op basis van het onderzoek slechts één keer besluiten om bij een haard een gedeeltelijke slachting toe te staan.

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Afslachting op bevel**

- Voor ieder rund dat wordt geslacht onder een ‘afslachting op bevel’, gaat de dierenarts keurder over tot een bijzonder onderzoek van de organen en klieren met het oog op de opsporing van tuberculose;
- Het aangeduid slachthuis moet aan een aantal bepalingen voldoen: het Agentschap verstrekt een lijst van slachthuizen die aan de bepalingen voldoen;
- Het Agentschap kan de kwaliteit van de reiniging en ontsmetting van het slachthuis en van de voertuigen te controleren;

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- Voor elk transport van runderen met een ‘afslachting op bevel’ vraagt de verantwoordelijke bij het Agentschap een vervoersdocument aan;
- De verantwoordelijke brengt het aangeduid slachthuis minstens achtenveertig uur voorafgaand aan het vervoer op de hoogte van de aanvoer van runderen met een ‘afslachting op bevel’;
- De uitbater van het aangeduid slachthuis, brengt minstens vierentwintig uur voorafgaand aan een geplande slachting van runderen met een ‘afslachting op bevel’ de dierenarts keurder daarvan op de hoogte;
- De exploitant van het aangeduid slachthuis, de vervoerder en de dierenarts-keurder, bewaren elk een kopie van het vervoersdocument gedurende minstens een jaar.

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- De exploitant van een slachthuis die runderen slacht met ‘afslachting op bevel’ vermeldt in het register van het slachthuis de bijzondere reden van de slachting;
- Als bewijs van slachting stuurt de dierenarts keurder van het aangeduid slachthuis, binnen de acht dagen na de slachting, het document nadat het werd ingevuld, terug naar het Agentschap;
- Om redenen van dierenwelzijn kan het Agentschap toestaan dat de runderen met een ‘afslachting op bevel’ worden gedood met het oog op destructie op het bedrijf of op het destructiebedrijf.

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Vrijgave van de haard**

- *Niet alle runderen werden geslacht*

- eerste vergelijkende tuberculatie (runderen > 6 weken) met negatief resultaat, uitgevoerd 60 dagen nadat de laatste runderen in het saneringsplan zijn geslacht;
- 2 verschillende niet-bacteriologische tests op alle resterende runderen ouder dan 6 maanden uitgevoerd 15 tot 30 dagen na de eerste tuberculatie met gunstige resultaten;
- 2de vergelijkende tuberculatie (runderen > 6 weken) met negatieve resultaten uitgevoerd tussen 4 en 5 maanden na de slachting van het laatste rund van het saneringsplan.

- *Alle runderen werden geslacht*

- het bedrijf werd onderworpen aan een grondige reiniging en ontsmetting;
- alle runderen zijn afgevoerd.

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Contactbedrijven**

- Wanneer een bedrijf tot haard wordt verklaard voert het Agentschap een epidemiologisch onderzoek uit met het oog op een inventarisatie van de contactbedrijven: elk contactbedrijf wordt onder verdenking geplaatst;
- 2 verschillende niet-bacteriologische onderzoeken worden uitgevoerd bij alle runderen > 6 maanden (uitgezonderd de zuivere afmestbedrijven, zie IBR*);
- een contactbedrijf, waarvoor het resultaat van alle onderzoeken gunstig is, wordt opgenomen in het bewakingsprogramma voor de volgende vijf jaar.

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Bewakingsprogramma:**

Gerichte bewaking + standaard bewaking
-> 6 luiken

1. Standaard bewaking: 1/5 van de bedrijven;
2. Bewakingsprogramma dat van toepassing is voor runderen die afkomstig zijn uit een regio die niet officieel vrij is van tuberculose;
3. Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd op bedrijven waarvoor een rund verdachte tuberculoseletsels bij de autopsie heeft vertoond;
4. Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd op bedrijven waar de verdenking van besmetting met het tuberculose-agens in het voorgaande jaar is opgeheven;
5. Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd op vrijgegeven bedrijven nadat deze als haard werden verklaard;
6. Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd op bedrijven die het voorwerp van een gedeeltelijke screeningbeoordeling hebben uitgemaakt met een gunstig resultaat.

Luik 1:

- 1/5 van de bedrijven (buiten de bedrijven die reeds voor tuberculose worden opgevolgd);
- Willekeurige selectie van runderen van dieren van meer dan 12 maanden oud ;
- De identiteit van de te bemonsteren dieren wordt vastgesteld door de gezondheidsdienst van ARSIA/DGZ;

- BEMONSTERINGSTABEL A

Omvang van het beslag	Aantal te bemonsteren runderen
>260	20
[80-260]	19
[40-79]	18
[20-39]	16
[16-19]	13
[14-15]	12
[13]	11
[12]	10
[10-11]	9
[1-9]	Alle dieren

- Serologische test (ELISA).

Luik 2: Bewakingsprogramma dat van toepassing is voor runderen die afkomstig zijn uit een regio die niet officieel vrij is van tuberculose

- ELISA +IFNG-testen op runderen van meer dan zes maanden oud die worden ingevoerd uit derde landen of die afkomstig zijn uit of geboren zijn in een lidstaat of een deel van een lidstaat dat niet officieel vrij is van tuberculose;
- gedurende de drie jaar die volgen op hun aankomst op het nationale grondgebied.

Luik 3: Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd op bedrijven waarvan een rund verdachte tuberculoseletsels bij de autopsie heeft vertoond.

- Binnen 12 maanden na de autopsie van een verdacht rund moet het beslag waartoe het rund behoorde, worden onderworpen aan een serologisch onderzoek (ELISA-test);
- Selectie ARSIA/DGZ (zie tabel).

Luik 4: Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd op bedrijven waar de verdenking van besmetting met het tuberculose-agens in het voorgaande jaar is opgeheven.

- Zijn betrokken :
  - ✓ De contactbedrijven van een haard in jaar n-1;
  - ✓ Bedrijf waar een aangetaste rund in het jaar n-1 minder dan 30 dagen heeft verbleven;
  - ✓ Bedrijven waar een rund na een bevestigingsprocedure met een tweede test (ELISA + IFNg) in het kader van de bewaking in het jaar n-1 niet negatief is bevonden;
  - ✓ Bedrijven waar een uit een risicoland ingevoerd rund in het jaar n-1 niet-negatief is getest
- De lijst van de bedrijven wordt door het FAVV aan de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA meegedeeld en de runderen worden door de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA geselecteerd.

Luik 5: Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd op bedrijven die werden vrijgegeven nadat deze als haard werden verklaard

- *Haarden die na volledige ruiming van de runderen zijn vrijgegeven:*

Gedurende de 5 jaar na de herbevolking wordt het beslag bemonsterd voor een ELISA-test.

- *Haarden die na gedeeltelijke ruiming van de runderen zijn vrijgegeven:*

ELISA-test + IFN γ -test op alle runderen van meer dan 6 maanden oud gedurende 5 jaar na de vrijgave van de haard.

- De lijst van de bedrijven wordt door het FAVV aan de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA meegedeeld en de te bemonsteren runderen worden door de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA geselecteerd .

Luik 6: Bewakingsprogramma dat moet worden uitgevoerd op bedrijven waar een bevestigingsonderzoek werd uitgevoerd met een gunstig resultaat

- Dit geldt voor beslagen bedoeld in de onderdelen 1 tot 5 die zijn bemonsterd voor een IFNg-test waarvan het eindresultaat negatief bleek;
- In het jaar volgend op het serologisch onderzoek: ELISA-test die wordt uitgevoerd bij de runderen uit het beslag overeenkomstig de modaliteiten van onderdeel 1;
- De lijst van de bedrijven wordt door het FAVV aan de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA meegedeeld en de runderen worden door de gezondheidsadministratie van DGZ/ARSIA geselecteerd.

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Vervoer en verhandeling van runderen**
  - De handel in runderen uit Belgische beslagen met het statuut ‘officieel tuberculosevrij beslag’, is toegelaten zonder bijzondere voorwaarden ten aanzien van tuberculose;
  - Runderen (> 6 maanden) die worden ingevoerd uit of afkomstig zijn uit lidstaten of delen van lidstaten die niet "officieel tuberculosevrij" zijn, worden bij aankomst en elk jaar gedurende 3 jaar aan twee verschillende niet-bacteriologische tests onderworpen;
  - Het Agentschap houdt rekening met de kwaliteit van de isolatie van de binnengebrachte runderen wanneer het besluit om een bedrijf al dan niet tot haard te bevestigen

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Vergoeding**

Tussenkoms van het het Begrotingsfonds voor de gezondheid en de kwaliteit van de dieren en de dierlijke producten.

(zie volgende presentatie)

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Tuberculinatie en bemonstering**

- voor de uitvoering van de tuberculinaties gebruikt de bedrijfsdierenarts tuberculine die hij bestelt bij een verdeler erkend door het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten;
- voor het vrijgeven van de haarden wordt de tuberculine gratis verstrekt aan de bedrijfsdierenarts op kosten van het Agentschap;
- de bemonstering wordt uitgevoerd volgens de instructies die het Agentschap via de verenigingen (ARSIA/DGZ) aan de dierenarts verstrekt,

KB betreffende de bestrijding van rundertuberculose

- **Overgangs-en slotbepalingen**

- Bedrijven die, in toepassing van het koninklijk besluit van 17 oktober 2002 betreffende de bestrijding van rundertuberculose, op 1 februari 2021
  - reeds onder verdenking staan,
  - in aanloop zijn van ‘onder verdenking staan’,
  - reeds tot ‘hard’ zijn verklaard,
  - voorheen tot hard werden verklaard, maar zijn vrijgegeven, vallen automatisch onder toepassing van het nieuwe besluit.

vragen ?

